Regelbunden tillsyn i Skarpåkersskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–3

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Kramfors kommun och besökt Skarpåkersskolan den 7 april 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Skarpåkersskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Skarpåkersskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Skarpåkersskolan

Tabell 1: Antal elever på Skarpåkersskolan

Skarpåkersskolan	Antal elever
Förskoleklass	33
Grundskola	116

Källa: Skolans uppgifter

Skarpåkersskolan är belägen i ett villaområde cirka en kilometer från Kramfors centrum. Skolan ingår i Gudmundrå skolområde tillsammans med Grämesta, Gudmundrå

och Kramfors skolor. Till området hör också ett antal förskolor och familjedaghem. Förskoleverksamheten beskrivs i en särskild verksamhetsrapport.

Verksamheten vid Skarpåkersskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–3. Eleverna fortsätter till Kramforsskolan i årskurserna 4–6 och därefter till Gudmundråskolan i årskurserna 7–9. Eleverna är indelade i åldershomogena grupper. I rektorns ansvarsområde ingår även skolbarnsomsorg som finns i skolans lokaler. Den verksamheten ingår dock inte i denna tillsyn utan redovisas i särskild verksamhetsrapport.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skarpåkersskolan genomför regelbundna diagnostiska prov i läs - och skrivförmåga, samt i matematik. Från vårterminen 2009 görs nationella ämnesprov i svenska, matematik och svenska som andraspråk i årskurs 3. Skolinspektionen har inte tagit del av några resultat av genomförda diagnoser. Dokumentation av resultat i övriga ämnen framkommer inte vid tillsynen. Någon bedömning av kunskapsresultaten kan därför inte göras. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla en systematisk bedömning för att följa elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt 2 kap 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot och i kursplanerna för matematik, svenska och svenska som andraspråk anges de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Skarpåkersskolan har, utifrån kommunens prioriterade utvecklingsområde kunskapsbedömning, arbetat med målen i kursplanerna och upprättat egna konkreta mål i varje ämne. Tidigare följde lärarna upp elevernas kunskapsutveckling främst i svenska och matematik. Utifrån arbetet med kursplanemålen samt arbetet kring individuella utvecklingsplaner har lärarna påbörjat att följa upp även övriga ämnen. Det framgår dock inte hur utvärdering av kunskapsutvecklingen sker samt vilken dokumentation som görs. Skolinspektionen bedömer att lärarna på ett tydligare sätt måste säkerställa rutiner för hur uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och resultat ska göras i samtliga ämnen i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurs 3.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, framgår bland annat följande. Mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Kramfors kommun har utarbetat dokument rörande kunskapsbedömning där kravnivåer och bedömningskriterier finns för olika årskurser. Skarpåkersskolan har, utifrån kommunens dokument, arbetat med målen i kursplanerna och upprättat egna konkreta mål i varje ämne. Dokumentet om kunskapsbedömningar utgår från mål att uppnå för respektive ämne. Av intervjuer framgår att personalen upplever att bedömningsdokumentet är bra och det används i det dagliga arbetet. Tillsynen visar dock att mål att sträva mot inte alltid är utgångspunkt för planering av undervisningen. Skolinspektionen bedömer att det är av vikt att även läroplanens samt kursplanernas mål att sträva mot på ett tydligt sätt finns med i undervisningen och i skolans arbete för att förverkliga undervisningsmålen.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt Lpo 94, 2.5 Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Vid Skarpåkersskolan fungerar samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem i huvudsak bra. Av intervjuer framkommer att samverkan internt inom skolan mellan lärare rörande exempelvis arbetsformer sker i varierande omfattning. Vidare framgår att rutiner finns kring överlämnande från förskola till förskoleklass, från förskoleklass till årskurs 1 samt när eleverna börjar Kramforsskolan i årskurs 4. Det förekommer dock brister i återkoppling från Kramforsskolan till Skarpåkersskolan, hur det går för eleverna i årskurs 4–6. Skolinspektionen bedömer att skolan på ett mer strukturerat sätt bör samverka inom skolan samt utveckla samarbete med Kramforsskolan. Detta för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har skolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Från och med den 1 januari 2009 regleras dock skyldigheten att utarbeta en årlig plan mot kränkande behandling i skollagen och en likabehandlingsplan i diskrimineringslagen. Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Likabehandlingsplanen vid Skarpåkersskolan innehåller en handlingsplan som används vid förekomst av kränkning och mobbning och det framgår hur händelser ska dokumenteras. Vidare beskrivs skolans förebyggande arbete. Dock saknas en redogörelse av skolans planerade åtgärder under året samt hur tidigare planerade åtgärder genomförts. Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan måste anpassas till 14 a kap. i skollagen. Från och med den 1 januari 2009 ska skolorna beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som enligt respektive regelverk årligen ska upprättas till ett och samma dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 2 kap 9 § grundskoleförordningen framgår följande. Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag framgår att skolan skall klargöra för elever och föräldrar vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. På Skarpåkersskolan finns för närvarande inga elever som har rätt till modersmålsundervisning. Vid intervjuer framkommer vidare att det i kommunen saknas ett tydligt informationsmaterial riktat till nyanlända elever och deras föräldrar om rätten till modersmålsundervisning. För bedömning, se vidare i kommunbeslutet.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn på Skarpåkersskolan håller sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Intervjuer visar att rektorn har stort förtroende och skapar förutsättningar för att personalen ska ha möjlighet att göra ett gott arbete. Det finns däremot brister i uppföljnings- och utvärderingsarbetet inom ramen för skolans kvalitetsarbete. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att skolan systematiskt följer upp, utvärderar och analyserar elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Skarpåkersskolan genomför främst uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i svenska och matematik. Däremot genomför inte skolan en systematisk uppföljning och utvärdering i alla ämnen på skolnivå. Vid intervjuer framkommer att kvalitetsarbetet görs genom en översyn av föregående års arbete och därefter vad som gjorts under året, någon djupare analys genomförs inte. Det finns inte heller tydliga rutiner för kvalitetsarbetet under året. Skolan arbetar med att förbättra kvalitetsarbetet, bland annat genom att uppföljning ska göras löpande, efter avslutad aktivitet. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla och systematisera kvalitetsarbetet för att kunna följa upp, utvärdera och analysera elevernas kunskaps-

resultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen. Vidare bör tydligare rutiner och dokumentation av kvalitetsarbetet utformas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Av 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. följer att kvalitetsredovisningarna ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Vidare ska en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas, detta enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. I kvalitetsredovisningen för Skarpåkersskolan finns nämndens mål och verksamhetens egna mål beskrivna medan redovisning av i vilken utsträckning skolan arbetat med övriga nationella mål är begränsad. Det framgår vilka aktiviteter som gjorts under året och rubriker finns för bedömning av måluppfyllelsen och åtgärder för utveckling. Vidare har personalen gjort en utvärdering efter läsårets slut som är bifogat kvalitetsredovisningen. Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen är inte redovisad. Skolinspektionen bedömer att det i kvalitetsredovisningen saknas tydlig och utförlig analys av måluppfyllelsen i förhållande till de mål som redovisas. I första hand har skolan redogjort för vilka aktiviteter som genomförts under året. Vidare bör skolan i större utsträckning redovisa resultat och måluppfyllelse mot mål i läroplan och kursplaner. Det saknas också en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. För mer information om kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd och kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009–09–15 Umeå

Sara Brännlund

Håkan Sandström